అనగనగా ఓ మంచి కథ

కార్యసాధకుల మహాకావ్యం (వాక్ చిత్రం)

బుచ్చిబాబు

ప్రపంచ భారం ముగ్గురి మీద పడింది. పనిచేసేవారు; ఏం చెయ్యాలో చెప్పేవారు, వీరు సరిగ్గా చెప్పారో లేదో, వీరు చెప్పింది వారు చేస్తున్నారో లేదో గమనిస్తూ, అసలు ఏం చెప్పాలో నిర్ణయించేవారు. మొదటిరకం వారు కష్టజీవులు, రెండోరకం వారు మేధావులు, మూడోరకం వారు. కీర్తి, పలుకుబడి, పేరు ప్రతిష్టలు, అధికారం, డబ్బు, గౌరవం అన్నీ ఈ మూడోరకం వారికే దక్కుతున్నాయి. వీరుకాక నాలుగో రకం వారు కూడా ఉన్నారని ఈ మధ్యనే తెలుసుకున్నాను. ఈ మూడు రకాల వారి చర్యలని చూస్తూ, ముక్కు మీద వేలేసుకుని 'ఔరా!' అని లోపల అనుకుంటూ, కూర్చునేవారు. నే నీ రకంవాడిని. ఈ నాలుగోరకం వారి ప్రతినిధిగా వారి గుణగణాలను పొందుపరుస్తున్నాను. మేం అందరం చాలా మంచివాళ్ళం. ఎవరిజోలికి పోము - తుదకు మా జోలే మాకక్కర్లేదు. ఒక సంఘటన జరిగిపోయిన చాలాకాలం వరకూ, మాకు దాని విషయం తెలవదు. ఆ సంఘటన గురించి కొన్ని అభిప్రాయాలు ఏర్పరచుకుని, ఇతరులకి చెబుదామనుకున్నప్పుడు, వారందరూ ఆ సంఘటన మరచిపోయే ఉంటారు. మా కింక చెప్పే అవసరం లేదు. ఇతరులతో సంభాషించేటప్పుడు, ఎన్నెన్నో చమత్కారమైన భావాలు, సమాధానాలు మా బుర్రలలో చటుక్కున మెరిసి మాయమైపోతూంటాయి. వాటిల్లో ఒక్కదాన్ని చెప్పడానికి చక్కటి మాటలు వెదుకుతూండగా, ఆ సంభాషణ సమయం గడిచిపోయి, అవతల వ్యక్తులు నిష్క్రమించడం, మామూలుగా జరుగుతూ ఉంటుంది. ఒక జడ్జీగారు భార్యని పిలిచి 'ఆ మెట్ల మీద నుంచి వెళ్ళిందెవరు?' అని ప్రశ్నించారట. వారం గడిచిం తర్వాత 'అది పిల్లి' అని ఆమె సమాధానం ఇచ్చిందట. మేం అట్లాంటివాళ్ళం. మేం ఊహలో జీవిస్తాం. ఆ సామ్రాజ్యంలో మేం పాలకులం - కాని పాలితులు లేరు. స్థిత ప్రజ్ఞులకింద జమకట్టి గీతాకారుడు మమ్మల్ని తెగమెచ్చుకున్నాడు. మాకూ ఆకలి దప్పులూ, తృష్ణ, వాంఛ, అహం కావలిసినంత ఉన్నాయి. దప్పికై మంచినీరు తాగితే, దప్పిక తీరిపోయి ఆ అనుభవం దూరమై పోయిందన్న భయంవల్ల మేం దప్పిక తీర్చుకోము, వాసన చూసిన పుష్పం త్వరితంగా వాడిపోతుందే అనుకుని, దాన్ని తుంచం. వాసన చూడం గొప్ప సౌందర్యం కేసి చూస్తే, కన్నీటితో మలినమైన మా దృష్టికి ఆ సౌందర్యం మలినమైపోతుందని భయపడి, దానికేసి చూడం - చూడకుండా, వినకుండా, స్పృశించకుండా, సౌందర్యం మాదవాలి - ఇదెట్లా సాధ్యం చెప్పండి! ఊహా జగత్తులో ఏవో పిచ్చి ఆటలాడుకుంటూ ఉంటాం. కాని మమ్మల్ని అల్లా విహరించనివ్వరు ఎవ్వరో చెయ్యిపట్టుకుని స్థూలజగత్తులోకి లాక్కుపోతుంటారు.

ఏమిటో చదువులట, ఉద్యోగాలట, పెళ్ళి సంసారమంట. కూరగాయలు, రైళ్ళు, కోర్టులు, డాక్టర్లు, డబ్బుట! "మార్కెట్టుకెళ్ళి కూరలు పట్టుకురా" అని ఎవరో కసిరి, మా చేతిలో ఓ సంచీ ఇచ్చి జేబులో నోటు పెట్టి తరుముతూ ఉంటారు. ఎక్కడ మార్కెట్టు? పుచ్చొంకాయ ఎట్లా ఉంటుంది? చేదు దోసకాయని పసిగట్టగలవా? ముదిరిన బెండలో బండారం బైటపెట్టగలవా నా బెండరాజా? ఈ ప్రశ్న పరంపరకి సమాధానం ఎవ్వరూ చెప్పరు. అనుభవం వల్ల ముదిరిన బెండవైనం తెలుసుకున్నా, మళ్ళా మార్కెట్‌కి వెళ్ళినప్పుడు ఆ అనుభవం ఉపకరించదు. ఆ బెండ అక్కడ ఉండదు, ఎందరో దాన్ని పట్టుకుపోయి తినేస్తారు. ముదిరిన బెండ తినరు కాబోలు. మేకలికి పెడతారా? నాకు తెలీదు. మరో కొత్త బెండ అవతరిస్తుంది. దాని పుట్టుపూర్వోత్తరాలు, భవిష్యత్తు ఎవరికి తెలుసు? మాకు మాత్రం తెలవదు.. రోజు రోజు ఈ బెండలు, దోసలు, ఎర్ర పచ్చిమిరపకాయలు, బ్యాంకులు, ఇన్ కంటాక్స్ ఫారాలు, పనిమనిషి పగిలిన గాజు, కింద ఉద్యోగి ఊడిన పాగా, పెళ్ళిలో బాండ్ వాద్యం - ఈ లోకం మీకు కొత్తగా, వింతగా కనిపిస్తూనే ఉంటుంది.

ఎల్లా జరిగిపోతాయో చిత్రం, అందరిలాగే మేమూ తయారవుతాం. స్కూళ్ళ కెడతాం, చదువుకుంటా, పెరిగి పెద్ద వాళ్ళమవుతాం, మాకూ పెళ్ళిళ్ళు అవుతాయి. అత్త, మామ, మరదళ్ళు, తోడల్లుడు - వీళ్ళందరూ ఉంటారు. తమాషా.

"నన్నెరుగుదురా?"

"ఎరక్కేం?"

"చెప్పుకోండి"

"ఇంకా నయం - మీరు రాజారావుగారు"

"కాను, మీ తోడల్లుడు మేనమామగారబ్బాయిని. గుర్నాధం పెళ్ళిలో కలుసుకున్నాం" అంటాడాయన. మధ్యలో ఈ గుర్నాధం ఎవడు? ఏమో! ఎందుకొచ్చింది? - గమ్మునుండు! అనుకుని, నోరు నొక్కుకుని - రాజారావు వెళ్ళిపోయిం తర్వాత లెండి - కూర్చుంటాం.

మేం ఎవరికేనా మనియార్డర్లు కడితే, అవి తిరిగి మాకే రావడం పోష్టు వాడి చేతిలో అణా పెట్టడం మామూలే. ఎవర్నేనా మందహాసం చేసి ఆహ్వానిస్తే, అవతలవాడు సిగ్గుపడి, మొహం తిప్పేసిపోతాడు. అప్పుడప్పుడు నౌకర్లు మొదలైనవారిని గదమాయించమంటారు మమ్మల్ని. కోపం తెచ్చుకుని, నానా తిట్లూ తిట్టి, అధికారం చెలాయిస్తాం. కాని అదేం ఖర్మమో అవతలవాడు నవ్వు ఆపుకుంటాడు. ఆ దృశ్యం చూసి, మేమూ వచ్చే నవ్వుని ఆపుకోలేక నవ్వేస్తాం. మమ్మల్ని గదమాయించమని పురిగొల్పిన వ్యక్తులు, మమ్మల్ని గదమాయించటంతో ఆ వినోద ఘట్టం సమాప్తమవుతుంది.

"తెలిసిందా, ఇంకెప్పుడూ అల్లా చెయ్యకు. చేశావంటే చెవడాలెక్కదీస్తాను. మొట్టికాయ వేస్తాను. మా చిన్నప్పటి మాష్టారులా తొడపాశం పెడతాను జాగ్రత్త!"

"అదేమిటండీ - ఆ అబ్బాయిని కసురుకుంటారు? అతను డాక్టరుగారబ్బాయి."

ఇట్లాంటి పొరబాట్లు చేసినవారికి పుట్టగతులుంటాయా? ఎవరింటికేనా వెడితే, పనవగానే, అందరిలాగా 'వెళ్ళొస్తాం' అని లేచిరావడం మా చేతకాదు. గొంతు సవరించటం, 'అహహ' అని సకిలించడం.. ఈలోగా ఇంటి యజమాని మమ్మల్ని బైట దిగవిడిచి, తలుపు గది వేసుకుపోవడం జరుగుతుంది. మమ్మల్ని ఈడ్చుకుపోవడం యమధర్మరాజుకి కూడా అంత సులువు కాదు. సావిత్రి మా పెద్దక్క!

మాకు పలుకుబడిలేదు. 'కానీ తక్కువైంది - రేపిస్తాలే' అంటే దుకాణదారుడు ఊరుకోడు. చొక్కా విప్పించి దగ్గరుంచుకుంటాడు. మా కెవ్వరూ దగ్గర స్నేహితులు లేరు. మా అభిప్రాయాలు ఎవ్వరికీ అక్కర్లేదు. మేం చెప్పింది ఎవ్వరూ వినరు - అసలు అడిగేవాళ్ళే లేరు. ఏ పనిమీదా మమ్మల్ని పంపరు. మాకు పేరు ప్రతిష్టలు లేవు - కీర్తి లేదు. అన్నింటికన్నా ముఖ్యం మాకు డబ్బు

లేదు. ప్రపంచంలో ఇంత డబ్బు చలామణి అవుతోందంటే మా కాశ్చర్యం. ఇచ్చేవాడెవడు? పుచ్చుకునేవాడెవడు? మాకు అధికారం లేదు. మేం చెప్పింది ఆఖరికి దేవుడు కూడా చెయ్యడు.

ఇదంతా అతిశయోక్తి అంటారా? నాకో వెయ్యికావాలి. పంపించి ఆ మాట అనండి. మళ్ళా తిరిగి ఇస్తాలెండి. ఆ డబ్బు స్వరూపం చూడనివ్వండి. చూసి, కాదూ కూడదంటే అప్పుడే తిరిగి ఇచ్చివేస్తాలెండి. దీనికి కారణం ఏమిటంటారు? ముందే చెప్పాను. మేం చాలా మంచివాళ్ళం అని. మంచివాళ్ళని సంఘం క్షమించదు. "తన చుట్టూ ఉన్న సమాజంలో వ్యక్తులకంటే మంచిగా ఉండటానికి యత్నించినవారు, 'దుర్నీతి' అనే గుమ్మంలో కాలుపెట్టినట్లే" అన్నాడు ఒక పాశ్చాత్య తత్వజ్ఞుడు. ఎటొచ్చీ మంచిగా ఉండటానికి మేం యత్నించే అవసరంలేదు. అసలు "యత్నం" అనేది మాకు సాధ్యం కాదు. సహజంగా, పుట్టుకతోనే స్థిరపడిపోయిన మంచివాళ్ళం మేం.

మమ్మల్ని తృప్తి పరిచేటందుకు కొందరు మమ్మల్ని 'పాలకుల పాలకులు' అని వ్యవహరిస్తున్నారు. మా బుర్రలోంచి ఏవో భావాలొస్తాయి. మేం చనిపోయింతర్వాత, ఏ ఒకరిద్దర్నో అవి ఆకర్షిస్తాయి. వారు వాటిని ప్రచారం చేస్తారు. విప్లవాలు, యుద్ధాలు జరిగింతర్వాత వాటిని ప్రజలు ఆమోదిస్తారు, వాటిమీద ఒక సమాజం నెలకొల్పబడుతుంది. ఒక నాగరికత ప్రారంభమవుతుంది, ఇవన్నీ మేం చనిపోయిం తర్వాత, రాత్రికి మాకు తిండిలేదు.

మాకు తిండి కల్పించడానికీ, మా పలుకుబడి పెంచడానికీ మమ్మల్ని పైకి తీసుకురావడానికీ, ఆధునిక యుగంలో ఎందరో కృషి, చేస్తున్నారు. ఈ కృషివల్ల వారు కోటీశ్వరులైపోతున్నారనుకోండి అవుతేనేం! మాకు సమాజంలో ఒక స్థానం ఏర్పరచి మమ్మల్ని ఓ ఇంటివాడిగా చేయడానికి తోడ్పడే వీరి కృషికి మా కృతజ్ఞత.

ఇట్టివారిలో ఒకరు మాది 'మిడత మనస్తత్వం'గా వర్ణించారు. మా మనస్సు దేనిమీదా కేంద్రీకరించదు. అల్లా అల్లా ఎగురుతూ ఉంటుంది. మేం సిమ్లా వెడితే, 'అయ్యో కన్యాకుమారికి వెళ్ళలేదే!' అని వాపోతాం. వేమన్నను గురించి ఉపన్యాసం కొనసాగుతూంటే షేక్స్పియర్ని గురించి ఆలోచిస్తాం భార్య 'భోజనానికి లేస్తారా?'అన్నప్పుడు, పక్కింటారి ప్రభావతిని స్మరించి ఆమె కళ్ళలోకి చూసినట్లు భార్యకేసి పరధ్యానంతో చూస్తాం. సినిమాకెడితే, సినీనటుడు కావాలనిపిస్తుంది; నాటకం చూస్తే, రంగస్థలనటుడు కావాలని ఆశయం. కుస్తీపట్టు పోటీ చూస్తే 'పహెల్మాన్' అవాలని సంకల్పం; ఉపన్యాసం వింటుంటే 'డిమాస్థనీస్' 'సురేంద్రనాధ బెనర్జీ'లుగా ఐపోవాలని లోలోన తీర్మానాలు. మిడతల దండు దండెత్తితే పొలాలు నాశనం. మా మనస్తత్వం వల్ల అట్లాంటి ప్రమాదం ఎవరికీ జరగదు. ఈ మనస్తత్వం గలవాళ్ళ పైనుంచి ఆకలితో మాడిపోతున్న యుగయుగాల మనుషులు నడిచిపోతారు. వాళ్ళ కాళ్ళ క్రింద నలిగిపోతాం. ఈ మనస్తత్వం నిర్మూలం చేసి మమ్మల్ని పైకి తీసుకొచ్చే విధానం ఉంది. దానికి చాలా డబ్బుకావాలి. చాలాకాలం శిక్షణ పొందాలి. ఫోను ద్వారా పాఠాలు పంపుతారు నిజమే. మా సందేహాలు మళ్ళా పోస్టుద్వారా పంపే తెలివే లేదనిగా మా గొడవ!

ఇవన్నీ కనిపెట్టి, కొందరు పాశ్చాత్యులు, మా కోసం బోలెడు గ్రంధాలు వ్రాశారు. 'సులువుగా విజయం' అనే నిచ్చెనెక్కడం'. 'స్నేహితుల్ని సంపాదించడం సులువు' 'ఎంత కావలిస్తే అంత' 'లోకం నీ బానిస', 'పై ఉద్యోగం కావాలా?' 'ఇతరులపై అధికారం నీకుంది.' 'నీదే పైమాట', 'ప్రేమించిన స్త్రీపొందుని పొందు', 'నీ శక్తి నీకు తెలవదు', 'అందరూ వింటారు నీ మాట', 'నువ్వే నాయకుడవు', 'శిఖరానికి నిచ్చెన' ఇవనీ ఆ గ్రంధాల పేర్లు. వీటి వెల రూపాయి, రెండుకి మించదు. అన్ని రైల్వే బుక్ స్టాల్స్లోను దొరుకుతాయి. రైళ్ళ కోసం కాచుకున్నప్పుడల్లా ఈ పుస్తకాలని కాస్త కాస్త చదువుతూ, వీటి భోగట్టా అంతా తెలుసుకున్నా. 'లోకం నీ బానిస' అన్న పుస్తకం నన్నెక్కువగా ఆకర్షించింది. అది చూస్తూ ఉంటేనే రైలెళ్ళిపోయింది. మా ఆవిణ్ణి తీసుకుని నేను దిగపడిపొయ్యాను. అప్పుడనుకున్నాను ఆ గ్రంధ రాజాన్ని. కొన్ని మిలియన్ల కాపీలు అమ్ముడుపోయినాయని ఆ గ్రంధకర్తగారు చెప్పుకున్నారు. ప్రపంచం అన్ని భాషలలోకీ - తుదకి నార్వీజియన్ భాషలోకి గూడా - అనువదింపబడింది. భాషలన్నిటిలోకి తెలుగు లెస్స గాన, తెలుగులోకి అనువదింపబడలేదు. పుస్తకం చివరలో ప్రముఖుల అభిప్రాయాలు, చదివి బాగుపడినవారి అనుభవాలు పొందుపర్చబడి ఉన్నాయి.

ఒకాయన ఇల్లా వ్రాశాడు:

"మీ పుస్తకంలో, పై అధికారి ప్రాపకం పొందటం ఎట్లా" అనే అధ్యాయం చదివి మీ సూత్రాలను ఆచరణలో పెట్టాను. దాని ఫలితంగా మొదట్లో నా మొహం కేసి చూడని మాపై అధికారి రోజూ మధ్యాహ్నం టీ కని మా ఇంటికే వచ్చేస్తున్నాడు. ఇప్పుడు ఆయన్ని వదిలించుకోడమే ఒక సమస్యగా తయారైంది. ఆయన్ని వదిలించుకునే మార్గం సూచించండి అని.

ఈ పుస్తకంలో ఆరు అధ్యాయాలున్నాయి. అందులో సూత్రాలను ఆచరణలో పెట్టాక కలిగిన ఫలితాలను, జరిగిన మేలును వ్రాసుకునేటందుకు పుస్తకం చివరలో ఖాళీకాగితాలున్నాయి. ఈ పుస్తకం మీలో చాలామంది చదివే ఉంటారు. మీ కందరికీ నాలాగ వృద్ధిలోకి రావాలని ఉబలాటటం ఉందని నాకు తెలుసు. లేకపోతే నే వ్రాసింది చదవరు. కాబట్టి ఆ పుస్తకంలో విషయాలన్నీ ఏకరువు పెట్టకుండా అందులోని కొన్ని ప్రధాన సూత్రాలను వివరిస్తాను.

'నీలో చాలా శక్తులున్నాయి. నీ శక్తులు నీకు తెలియవు. కాస్తంత పట్టుదలతో పనిచేస్తే నువ్వెంతవాడవు అవాలనుకొన్నావో అంతవాడవు అయ్యితీరుతావు నీకు డబ్బుకావాలా? స్నేహితులు కావాలా? పలుకుబడా? అధికారమా? ప్రేమా? బలమా? అవును, నీ కివన్నీ కావాలి. నీకు పట్టుదల కూడా ఉంది. దానికి తార్కాణం నీవీ పుస్తకం చదవడమే'.

అల్లా సాగుతుంది మొదటి అధ్యాయం. తర్వాత ఆ పుస్తకంలో విషయాలను ఆచరణలో పెట్టి గొప్పవారైన కొందరి వ్యక్తుల సంగ్రహ జీవితాలు కూర్చబడిఉన్నాయి. సంఘంలో పలుకుబడి సంపాదించి పైకి రావాలంటే - ఇప్పుడు నా గొడవ అది కనక - ఏం చెయ్యాలో గ్రంధకర్త కొన్ని నినాదాలు క్రింద క్లుప్తీకరించారు.

అ: అనవసరంగా మాట్లాడకు.

ఆ: మాట్లాడేముందు నిదానించి చటుక్కున తట్టిన దాన్ని విడిచేసి మరేమన్నా చేస్తే బాగుంటుందేమో ఆలోచించి అది చెప్పు.

ఇ: నిన్ను గురించి మాట్లాడకు.

ఈ: అవతల వ్యక్తిని గురించి మాట్లాడు. అతని భార్య, పిల్లలు, సంసారం, అభిప్రాయాలు, అభిరుచులు తెలుసుకో. వీలైతే పొగుడు. మెచ్చుకో - మరీ భట్రాజులాగ కాక, లౌక్యంగా స్తోత్రం చెయ్యి.

ఉ: ప్రతివాడు ఏవో కొని తప్పులు చేస్తాడు. ఏవో లోట్లు ఉంటాయి. అని తెలుసుకుని సానుభూతి ప్రకటించు. అట్లాంటివి నీలో కూడా ఉన్నట్లుగా ప్రకటించు.

ఊ: అవతల వ్యక్తి స్త్రీ అయినప్పుడు ఆమె వయస్సు అడగకు.

ఋ: పై అధికారి దండించినపుడు తప్పును ఒప్పేసుకో.. సమర్థించకు.

ౠ: ఇవన్నీ ఎప్పుడు ఆచరణలో పెడతావు? ఎప్పుడో అవకాశం వస్తుందని కూర్చోకు. వచ్చేనెల చూచుకుందాంలే అని జాప్యం చెయ్యకు. రేపు ఆలోచిద్దాంలే అని అనుకోకు. ఇప్పుడు, ఈ క్షణంలో ప్రారంభించు లేచి వెళ్ళు.

నిజంగా చూస్తే ఇందులోని ఏవీ కొత్త సూత్రాలు కావు. గీతాకారుడు, భర్తృహరి, వేమన్న ఏనాడో చెప్పినవే. కాని ఈ గ్రంధకర్త నా నిత్యజీవితంలోని విషయాలతో సమన్వయ పరచి నినాదాలుగ గద్యలో సూటిగా చెప్పడం వల్ల ఉద్రిక్తుడనై పుస్తకం మూసి అవతల పారేసి రోడ్డు మీదకి పరిగెట్టాను. మొదట్లో ప్రత్యక్షమైంది రోజూ మా వీధిలో తిరిగే పిచ్చాడు. వాడు చక్రవర్తిట. వాడికి రాణీలు కావాలిట. వాడి సామ్రాజ్యంలో ప్రజలు లేరట. నన్ను రమ్మని ఆహ్వానించాడు. ఏమిటో, నిజంగా ఆలోచిస్తే నాకూ వాడికి తేడా ఏమిటి? వాడిభావాలే నాలోనూ ఉన్నాయి. ఎటొచ్చీ వాటిని పైకనే సాహసం నాలో లేదు. నా ఊహా సామ్రాజ్యానికి నేను చక్రవర్తిని. వాడు స్థూలజగత్తులో తిరుగాడుతున్నాడు. అతన్ని సంఘం చక్రవర్తిగా అంగీకరించలేదు. ఎందుకంటారా సంఘంలో ప్రతిఒక్కడు వారి వారి ఊహలలో చక్రవర్తులే. ఇట్లాంటి వారియందు ఈ గ్రంధకర్త సూత్రాలు ఎందుకు పనికి వస్తాయి? పిచ్చివాళ్ళు పైకి వస్తారా, పైకి వచ్చినవాళ్ళు

అవుతారా? గబగబా ఇంట్లోకి వెళ్ళి సమాధానం కోసం మళ్ళా ఆ పుస్తకం తీశాను. దొరకలేదు. ఈ విషయం గ్రంధకర్తకి వ్రాద్దామని ఖాళీ కాగితం మీద గుర్తుపెట్టుకున్నాను. ఒక బ్యాగ్ తీసుకుని ఒక నలభై ఏండ్ల ఆమె వరండాలో ప్రత్యక్షమయింది.

"ఆమె ఉన్నారాండి?"

నేను మాట్లాడలేదు.

"మిమ్మల్నే, ఆమె ఉన్నారా అండి?"

నాకు నవ్వొచ్చింది. నవ్వు ఆపుకున్నాను. ఈవిడ కేం సమాధానం ఇవ్వను? ఆవిడ ఒక అడుగు ముందుకేసి "ఆమె ఇంట్లోలేరాండి" అని కంఠం పెద్దది చేసి ప్రశ్నించింది. నాకు తెలిసిపోయింది. నాకు చెముడు అని అనుకుంటోంది.

'నాకు చెముడు కాదండోయి' అని వెంటనే తట్టిన సమాధాన్ని దిగమింగేశాను.

'ఎవరికోసమండి'

'ఆమె లేరాండి?"

'మీ పేరు?'

'నన్నెరగరా?'

'లేడీస్ క్లబ్ సెక్రటరీని.'

'మీ భర్తగారి పేరు?'

ఆవిడ నవ్వింది.

'మీ వారి పేరు చెప్పండి' అంది.

"మా వాళ్ళ దేముందిలెండి, సంతోషంగా చెపుదును. మీ అంతటివారు అడగటం లేరు. ఎందుకో మీరు ఊహించుకోగలరు. మీ క్లబ్‌లో నన్ను చేర్చుకోరాండి?"

"మీకు వివాహం కాలేదన్నమాట."

"అన్నమాటేమిటండీ, బొత్తిగా కాలేదు."

"రాయలసీమ క్షామనిధికి విరాళాలు పోగుచేద్దామని బయలుదేరాం. అయితే ఇది గుర్నాధంగారి ఇల్లు కాదన్నమాట?"

"అన్నమాటేమిటండీ, బొత్తిగా కాదు. మూడిళ్ళు దాటాక నాలుగో ఇల్లు వారిది. మీ వారిని కలుసుకోవాలని ఉందండీ."

"తప్పకుండా కలుసుకోవచ్చు. కాని ఒక్క తిరకాసుందండీ"

"అయ్యో పాపం! అడిగినందుకు క్షమించండి."

"అదేమిటండోయ్, అసలు పెళ్ళేకాందే"

"అల్లాగా, క్షమించండి."

ఆవిడ వెళ్ళిపోతుంది.

"ఏమండోయ్, మీ వయస్సు మాత్రం చెప్పకండేం"

ఆవిడ నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది.

నాకు చెముడనే కాకుండా "పిచ్చి" అని కూడా అనుకుంటోందని నాకు తెలుసు. కాని ఏం చెయ్యడం? ప్రతి ప్రజానాయకుడు, కార్యసాధకుడు, ఉద్యమకర్త, కొన్ని కష్టాలు భరించాలి. కొన్ని త్యాగాలు చెయ్యాలి. ఈ అనుభవం ఖాళీ కాగితంలో వ్రాసుకున్నాను.

మరో వారంలోనే గ్రంధకర్తగారి సూత్రాలు పూర్తిగా ఆచరణలో పెట్టే అవకాశం దొరికింది. మా మామయ్యగారి ఊరికి గంట రైలు ప్రయాణం. పెట్టెలో జనం కిటకిటలాడుతున్నారు. కాని రైలు కదిలే సమయానికి చాలామంది దిగిపోయాను. పెట్టెలో మిగిలింది ఆరుగురం. ఒక ముసలామె, ఆమె మనుమడు, తలపాగా ఆసామీ, ఒక పోలీసు, నా ఎదురుగుండా సీటు మీద ఓ ఘరానా వ్యక్తి. పత్రిక తీసి చదువుతున్నట్లు అభినయిస్తూ ఆ పెట్టెలో ఉన్న వ్యక్తుల వాలకాలను బట్టి వారు ఏయే వృత్తులలో ఉండి ఉంటారో ఊహిస్తూ కాలక్షేపం చేశాను. తలపాగా ఆసామి వ్యాపారస్తుడు. ముసలామెను పోల్చుకోలేకపోయాను. పాలు, పిడకలూ అమ్ముతూ జీవితం గడుపుతుంది కాబోలు. మనవడు రబ్బరు త్రాడు తగిల్చిన బంతిని ఎగరేస్తూ తనవైపుకు లాక్కుంటున్నాడు. సరే, పోలీసు ఆయన పోలీసాయనే. నాకు చిన్నప్పటినుంచీ పోలీసులన్నా, కాకీచొక్కా, లాగు వేసుకున్న మిలటరీ వాళ్ళు అన్నా చచ్చేభయమే. ఎందుకో తెలియదు. చిన్నప్పటి నుంచీ పోలీసులంటే భయం నేర్పుతారు కాబోలు. అసలు శాంతికాముడుగా జన్మించానేమో లేక సహజమైన భయాన్ని అహింసాతత్వంగా మార్చుకున్నారేమో! ఈ భయమే అసహాయకుడుగా చేస్తుందనుకుంటాను. భయం దిగమింగుకుని సాహసం అలవర్చుకుంటే మానవుడు సాధించని కార్యం లేదనుకుంటాను ఇవన్నీ నాకు తెలుసు. కాని ఆదర్శానికి ఆచరణకి చాలా వ్యత్యాసముంది. పర్యవసానం ఏమిటంటే కాస్త దూరంగా ఉండి ఆ పోలీసాయన ముఖం కేసి మళ్ళా చూడలేదు. ఆ ప్రక్క స్టేషనులో రైలు ఆగడం తలపాగా ఆసామి దిగడం మళ్ళా రైలు కదిలేవరకూ నేను గమనించనే లేదు. ముసలామె పడుకుంది. రబ్బరు త్రాడు తెగిపోయి కుర్రాడు ఉత్తబంతితోనే ఆడుతున్నాడు. మళ్ళా పత్రిక చూశాను ఉద్యోగం ఖాళీల వివరాలు చదివాను. నాకు నచ్చినది ఒకటీ లేదు. "వరుడు కావలెను" జాబితా చూశాను. నాకు తగినవారు ఒక్కరూ లేరు. పరమపదించిన వారి చిట్టాచూశాను. నాకిది నచ్చింది. నా భావాలు చాలా చెడ్డవి. చనిపోయినవాళ్ళను గురించి చదవడం నాకిష్టం. ఆత్మహత్యలు, హత్యలు మరీ ఇష్టం. ఎవరేనా చనిపోతే వారిల్లు ఖాళీ అవుతుంది కదా! వారు చేసిన ఉద్యోగం ఖాళీ ఏర్పడుతుంది కదా? ఎక్కడో విమానం తగులడింది. మరెక్కడో యుద్ధం, రెండు లారీ ప్రమాదాలు, ఒక రాజకీయ హత్య. మరో ప్రాంతంలో కరువు. ఒక దేశంలో భూకంపం. మరోచోట అగ్నిపర్వతం ప్రేలుడు. ఫసిఫిక్ సముద్రంలో రెండు ఓడలు మునిగాయి. ఇవన్నీ ఆ పత్రికలో వార్తలు. ఒక్క రోజులో ఇంతమంది చనిపోయారే. ఇన్ని ఖాళీలు ఏర్పడ్డాయే. నాకు మాత్రం ఉద్యోగం దొరకదేం? ఎదురుగా కూర్చున్న ఘరానా వ్యక్తి నోట్లో సిగరెట్టు పెట్టుకుని అగ్గిపుల్ల కోసం సంజ్ఞ చేశాడు.. ఇచ్చాను. ఆయన సిగరెట్టు ముట్టించి పత్రిక చదువుతూ కూర్చున్నాడు. ఆయనకేసి పరకాయించి చూశాను. వయస్సు ముప్పైలోపు. దిట్టంగా మీసాలున్నాయి. ఖద్దరు లాల్చీ, పైన కండువా, కళ్ళజోడూ, మధ్య పాపిడ, రెండు అంగుళాలు నడిచే జుట్టు సుడులు తిరగటం మూలాన నిలిచిపోయింది. ఆయన విద్యార్ధికాడు, ఉద్యోగి కాడు, రైతు కాడు, వ్యాపారస్తుడు కాడు, భూతవైద్యుడు కాడు. ఇల్లా ఆయన ఏంకాడో ఒక రోజల్లా చెప్పుకుపోగలను మరెవరు? శాసనసభా సభ్యుడేమో! ఆయన ప్రాపకం నా కవసరం. "అల్పుడా! మందభాగ్యుడా. ఇంకా ఎంత కాలం జాప్యం చేస్తావు? రైలు చక్రాలకింద నిమిషాలు నలిగి చస్తున్నాయి. ఆయన్ని మంచిచేసుకోవాలనిలేదా? ఆయన్ని పలకరించవేం? లే, వెళ్ళు; మాట్లాడు" అని అంతరాత్మ దండిస్తోంది.

"బాగా చెప్పావు. ఇంకా చివాట్లు పెట్టు. నాకు మీ భాషరాదు. వస్తే నేనూ నాలుగు తిడుదును" అని గ్రంధకర్తగారు అంతరాత్మని పురిగొల్పుతున్నాడు. ఇంక నేను ఆలసించడానికి వీల్లేదు. గొంతుక సవరించుకుని ఉపక్రమించాను.

'తమ నామధేయం..?'

ఆయనేమీ మాట్లాడలేదు.

'తమపేరు శెలవిచ్చారు కారు'

ఆయనకి చెముడా అన్న అనుమానం రాసాగింది.

'మిమ్మల్నే' అన్నా కొంచెం బిగ్గరగా.

పత్రిక ముడిచేసి, నాకేసి చూశాడు.

'తమ పేరడిగాను,'

"మిమ్మల్ని నేనూ అదే అడుగుదామనుకుంటున్నాను."

నా పేరు చెప్పాలనీ, మా తాతగారి పేరు చెప్పాలనీ - మా తాతగారి తండ్రిగారు కొన్నాళ్ళు దివాన్ గిరి చేశాడుట. ఇప్పుడవన్నీ ఎవరు వాకబు చెయ్యొచ్చారులెండి - నాలిక చివరిదాకా వచ్చేసింది. దానిని దిగమింగాను.

"తమరెవరో.."

ఏమిటి చెప్పాలో స్పష్టంగా లేకపోతే వాక్య నిర్మాణం ఇలాగే ఏడుస్తుంది.

"మిమ్మల్ని ఎక్కడో చూసినట్లున్నాను" అన్నాడాయన.

"మిమ్మల్ని తప్పకుండా చూశాను.. కాకినాడా..? విశాఖపట్నమా..?"

" ఆ జ్ఞప్తికొచ్చింది. మిమ్మల్ని నెల్లూరులో చూశాను" అన్నాడాయన.

నేను నెల్లూరుకిగాని, ఆ చుట్టుపక్కలకిగాని, రైలు ప్రయాణములో తప్ప వెళ్ళలేదు. కాని ఖండించటం తప్పనీ వాదనలోకి దిగవద్దనీ, "లోకం బానిస" గ్రంధకర్త నినాదం చెవులో అద్దె ఎగేసి కాపురం ఉండి, ఇల్లు తన స్వంతదే అనే స్థితికొచ్చింది.

"నాదేముదిలెండి. మీరంటే దేశం నాలుగు మూలలూ తిరిగొచ్చినవారు పైదేశాలు కూడా పర్యటన.."

"ఎబ్బే - లేదండి - నా మొహం - మీ మాట చెప్పండి - మీరు ఉత్తర హిందూదేశం అంతా తిరిగొచ్చినట్లుగా ఉన్నారు" అన్నాడాయన.

"తాజమహల్ ను గురించి మీ అభిప్రాయం వినాలనుంది" అన్నాడు.

"ఏం లేదులెండి - కన్యాకుమారి నుండి సూర్యాస్తమయం గొప్పగా ఉంటుందిట. దాన్ని గురించి మీరేమన్నా చెబుతారేమో.."

సూర్యాస్తమయం వర్ణన పద్యం ఒకటి జ్ఞప్తికొచ్చింది. దాన్ని నాలుక కిందే నలిపేశాను.

"మీ కండువా చాలా బాగుందండి - ఆ ఖాదీ ఎక్కడిదండి!" అన్నాను. ఆయన నా జోళ్ళకేసి చూస్తున్నాడు.

"మీ జోళ్ళు బాగున్నాయి. ఎంతకి తీశారు?"

"మీ కండువా గురించి చెప్పారు కారు."

"ఆ - ఇదేముందిలెండి - ఇది నాది కానేకాదు ఓ స్నేహితుడిది" అన్నాడాయన.

"మీ స్నేహితుల్ని బట్టి, మీరెవరో చెప్పవచ్చునంటూ ఉంటారు పెద్దలు. మీ స్నేహితుడి అభిరుచులు మంచివండి. బాగుంది కనుకనే మీరు దాన్ని దరించారు. మీ స్నేహితుణ్ణి గురించి వినాలనుంది. చెప్పండి" అన్నాను.

రైలు నిలిచింది. కుర్రాడు ఎగరేస్తున్న బంతి తిన్నగా వచ్చి ఒకాయన మెడకింద కండువా డాగుచేసి పడింది.

"మీవాడా?"

నా ఒళ్ళు మండింది. ఈ దౌర్భాగ్యుడు ఆ మాత్రం ఊహించలేడు పెండ్లయి, అంత వయస్సు పిల్లడి తండ్రిలాగున్నానా - కళ్ళు లేవు? అందుకనే కళ్ళజోడు పెట్టుకున్నాడు!

ముసలమ్మ, మనవడు దిగిపొయ్యారు. రైలు కదిలింది. ఘరానా వ్యక్తిపై కోపం వచ్చేసింది. "లోకం బానిస" గ్రంధకర్తమీద కోపం వచ్చేసింది. అసలు మొత్తంగా పుస్తకాలంటేనే కోపం రేగింది. ఎవ్వళ్ళూ పుస్తకాలు చదువకూడదు.

పుస్తకాలకి అలవాటుపడినవాళ్ళు ఊహలో జీవిస్తూ, లోకజ్ఞానం లేక, అనామకులుగా, ఎందుకూ పనికిరాకుండా తయారవుతారు. పుస్తకాలని నిషేదించాలి ప్రభుత్వాలు. ప్రతి గ్రంధకర్త, ప్రభుత్వానికి పుస్తకానికి వెయ్యిరూపాయలు చొప్పున సుంకం చెల్లించి మరీ రచనకి

పూనుకోవాలి. దాన్ని పుస్తక భాండాగారంలో భద్రంగా ఉంచాలి. దానిని చదవాలకున్నవారు ఐదు రూపాయలు రుసుం చెల్లించాలి. అప్పుడు కాని ఈ రాతలు, చదువులు తగ్గవు.

"లోకం బానిస" గ్రంథకర్త కేవలం ఆ పుస్తకం వ్రాసే బోలెడు డబ్బు సంపాదించాడు. ఇంకే పని వాడికిచేతకాదు. అతను పాశ్చాత్యుడు - వారి దేశం వారిని ఉద్ధరిద్దామని వ్రాసుకున్నాడు. నేనెందుకు చదవాలి? పాశ్చాత్యుల నాగరికత వేరు. సంస్కృతి వేరు. వారి ఆదర్శాలే వేరు. వారిది కృత్రిమ జీవితం; విద్యుత్ పరికరాలపై ఆధారపడ్డ సహజమైన జీవితం. వారి విజ్ఞానంలో జ్ఞానానికి స్థానంలేదు. వారి కళలు, వినోదాలు వేడుకలు, చవకబారు విలువలు గలవి. వేగం, పైపై నిగనిగలు అశాశ్వతమైన, బుద్బుదప్రాయాలైన వెకిలి, బాహ్య, శారీరక, ఇంద్రియాల తృష్ణతో నడింపయ్యే రైలుపొగలాంటి జీవితానందాలు వారివి. ఈ యుద్ధాలన్నీ ఆ విధానంవల్ల సంక్రమించినవే అని వారే ఒప్పుకుంటున్నారు. ఇంకా పైకి రా; డబ్బు గడించు; అధికారం తెచ్చుకో. సుఖించు. నీ బాగు చూసుకో - ఇల్లా ప్రతివారూ కృషిచేస్తే వారందరి "అహం"లూ ప్రేలి, ఢీకొని, యుద్ధంగా గాక, మరెల్లా అంతమొందుతాయి?

ఇంక నేనా - మాది వ్యవసాయ నాగరికత. ప్రకృతిలో ముడిపడిన సహజ సంస్కృతి. ప్రపంచాన్ని తిలకించడం - ఆలోచన, తపస్సు - ఆధ్యాత్మిక చింతన, జన్మరాహిత్యం, "అహం"ని చంపడం - ఇవి జీవితవిధానం. కడుపులో చల్ల కదలకుండా, హాయిగా కొబ్బరి చెట్లకింద చాపేసుకుని పరుండి, పక్షుల ప్రేమగానం వింటాను. ఆవుపాలు స్వయంగా పితుక్కుని త్రాగుతాను. భాగవతం చదువుకుంటాను. పొలం దున్నుతాను. కూరగాయలు స్వయంగా పండించుకుంటాను. చదరంగం ఆడుకుంటాను. రాట్నం త్రిప్పుతాను. నదిలో స్నానం చేసి, పరమాత్ముని తెలుసుకోవాలని పూజచేస్తాను. నేనెక్కడికీ వెళ్ళను. నాకు డబ్బొద్దు - అధికారం వద్దు, గొప్ప వద్దు, బస్తీ వద్దు, విద్యుత్ నాగరికత వద్దు, యుద్ధాలొచ్చు; ఇంటికెళ్ళి ఆ పుస్తకాన్ని చించెయ్యాలన్నంతకోపం వచ్చింది.

"అవునులెండి - దేశంలో జనాభా పెరిగిపోతుంది. కుటుంబనియంత్రణ మంచిదని పెద్దలంటున్నారు. మీ బోటి వారు ఆచరణలో పెట్టడం బాగుంది. మీరే మార్గదర్శకులు" అన్నాడాయన. ఇదెక్కడి గొడవ, నాకసలు పెండ్లేకాందే! ఖండించడం తగదు.

"మీ అత్తవారేవూరండి?" అని ప్రశ్నించాడు. పెండ్లిని గురించి, ప్రేమతత్వం గురించి నా అభిప్రాయాలు చెప్పాలనిపించింది. ఎల్లా? అవతలవ్యక్తిని గురించే మాట్లాడాలి!

"మీ పిల్లల గురించి చెప్పండి - చదువుకుంటున్నారా? వారి వయస్సులు - అమ్మాయిలైతే వయస్సు చెప్పనక్కర్లేదు లెండి" అన్నాను.

"పిల్లల చదువు, ఉద్యోగవకాశాలు, జాతీయవిద్యా విధానం - వీటిని గురించి మీ అభిప్రాయం చెప్పండి."

"మీరు స్వచ్ఛమైన తెలుగు మంచి జాతీయాలతో మిళాయించి మాట్లాడుతున్నారు. సంస్కృతంలో పాండిత్యం సంపాదించినట్లున్నారు." అన్నాను.

"నేనడిగిన దానికి సమాధానం చెప్పకుండా తప్పించేస్తున్నారు. మీరు కవిత్వం వ్రాస్తారు. కాదనకండి"

ఇదేం కర్మ!

"మీ బోటి రసికుల ఆదరణ ఉన్ననాడే కవిత్వానికి దోహదం చేకూరుతుంది. ఏమంటారు?"

"మీరు చదువుకుంటున్నారా?"

"మీ ఉద్యోగం -"

"ముందు మీ విషయం చెప్పండి." అని కంఠం కాస్తంత పెద్దదిపెద్దది చేశాడు.

"అదేనయ్యా నేనూ అంటున్నది. ముందు మీ విషయం చెప్పమనే."

"ఏమిటయ్యా మహా ఇందాకటి నుంచి చూస్తున్నాను. ఒక్క ప్రశ్నకీ సమాధానం చెప్పవు -"

"నీ వ్యవహారం మరీ ఘోరంగా ఉంది. సమాధానం చెప్పవు సరికదా, ప్రశ్న పరంపరలు కురిపిస్తున్నావు" అన్నాను.

"నీ వ్యాకరణ బద్ధమైన భాష నా నెత్తిలాగ ఉంది కాని, నీ పెళ్ళి, పెళ్ళాం విషయం చెప్పు -"

"ఏమయ్యోయి, ఇంతవరకూ చెప్పలేదు. ఇప్పుడూ చెప్పేస్తున్నాను. నేను కవిని. బోలెడంత కవిత్వం వ్రాసాను. కాపీలు కావాలంటే నాకు వ్రాయాలి తెలుసా! నువ్వు చదవకపోతే సరా? నీలాంటి రసికులు ఎందరు తక్కువుంటే కవిత్వానికి అంత మంచిరోజులు పైగా నా పెళ్ళాం గొడవ నీకెందుకూ? అసలు నాకు పెళ్ళే కాలేదు. నీ పిల్లల విషయం అఘోరించు." అనేశాను ఒళ్ళుమండి.

"మాటలు తిన్నగా రానియ్. నా పిల్లల జోలి నీకెందుకు! నీ బోటి గాడి దిష్టి తగిలిందంటే అసలు పిల్లలే పుట్టరు. నీకొక్కడికే కాలేదనుకున్నావా పెళ్ళి. నాకూ కాలేదు. అసలు కాదుకూడా" అన్నాడు.

"ఏం ఏం వచ్చింది తెగులు నీకు. గుడ్డివాడివా, కుంటివాడివా?"

"ఛీ, నోర్మూయ్."

"ఛ, ఛా, నీ నోరు నీ చేత్తో మూసుకో. మూతికి తాళం వేసి తాళం నాకియ్యి."

ఆయన లేచి లాల్చీ చేతులు పైకి మడుస్తున్నాడు.

"ఏదీ, ఇప్పుడు వాగు."

నేనూ లేచాను.

"ఏం కొడతావా? ఏయ్ పోలీసాయనా!" అని పోలీసాయన కూర్చున్న వేపుకి చూశాను. ఏడీ, ఎక్కడా లేడే సీటు కింద దూరి ఓక్ దుడ్డు కర్ర, నల్ల కంబళీ పైకి తీసి చుట్టచుట్టి బయటకు పోయాడు.

జనం పెట్టలోకి ఎగబడుతున్నారు. "ఇది ఏ స్టేషన్?" అని అడిగాడు ఘురానా వ్యక్తి.

"ఫలానా" అన్నారు ఎవరో.

ఘురానా వ్యక్తి గబగబా సంచి తీసుకుని జనంలోంచి పెట్టె బయటపడ్డానికి పెనుగులాట సాగించాడు. అతగాడిని ఎదుర్కొన్న వస్తుపరంపర ఒకటా. కొబ్బరికాయల సంచీ, కుడి ఎడమల వైపుల వారిని ధృతరాష్ట్ర ద్వయంగా చేయగల పాలకావిడి, మృదంగంలాగ మోగే కిరసనాయిలు డబ్బాలు. కట్టెలమోపు, మూతి ఊడిపోయిన మిరపకాయల సంచీ, ఈ సరుకు తాలూకు ఆసామీల సముదాయం. ఇందరిలోంచి బయటపడడంలో ఘురానా వ్యక్తి సంచిలోంచి ఒక గ్రంధరాజం కిందపడి నలిగి చిరిగి తుత్తునియలు కాబోతుండగా పురావస్తు పరిశోధనలాంటి సాహసకృత్యంతో దాన్ని బయటికి లాగి, దులిపి ఘురానా వ్యక్తికి ఇచ్చాను. రైలు కదులుతోంది. ఆయన చాలా థాంక్స్ చెప్పడం గ్రహించాను. ఆయన సంచిలోంచి పడిపోయిన పుస్తకం పేరు "లోకం బానిస" నా అభిమాన గ్రంధరాజం. చిన్న పొరపాటు జరిగిపోయింది. నేను దిగవలసిన స్టేషన్ దాటిపోయింది.

●●●●

Click here to share your comments on this story